

Aktualna sytuacja gospodarcza Ukrainy i perspektywy odbudowy

Marek Budzisz

Ситуация макроэкономическая – реальный ВВП упал в 2022 году на 31,4 %.

Prognoza tegorocznego wzrostu PKB

- Wg. szacunków Banku Światowego – wzrost realny o 2 % (poprzednia prognoza – spadek o 3 %) - <https://www.ukrinform.ua/rubric-economy/3772088-mvf-pokrasiv-prognoz-zrostanna-vvp-ukraini-u-2023-roci-do-2.html>
- Wg. wicepremier Julii Swiridienko – tegoroczny wzrost PKB wyniesie realnie 5 % - <https://zn.ua/ECONOMICS/minekonomiki-izmenilo-prohnoz-rosta-vvp-ukrainy.html>
- Konsensus ekonomistów i analityków – tegoroczny wzrost PKB (realny) – 4,7 % - <https://www.ukrinform.ua/rubric-economy/3774931-sergij-marcentko-ministr-finansiv-ukraini.html>

Wzrost PKB w 2024 roku

- Według Banku Światowego – 3,2 %
realnie
- Według projektu budżetu - 5 %
realnie

Wydatki na wojnę.
Ukraina całość środków,
które jest w stanie zebrać z
podatków i innych źródeł
własnych wydaje na wojnę

Planowane dochody budżetowe w 2024 roku – 1,56 bln hr

Planowane wydatki na siły zbrojne (wojnę) – 1,65 bln hr

Budżet 2024 – podstawowe wydatki w relacji do PKB

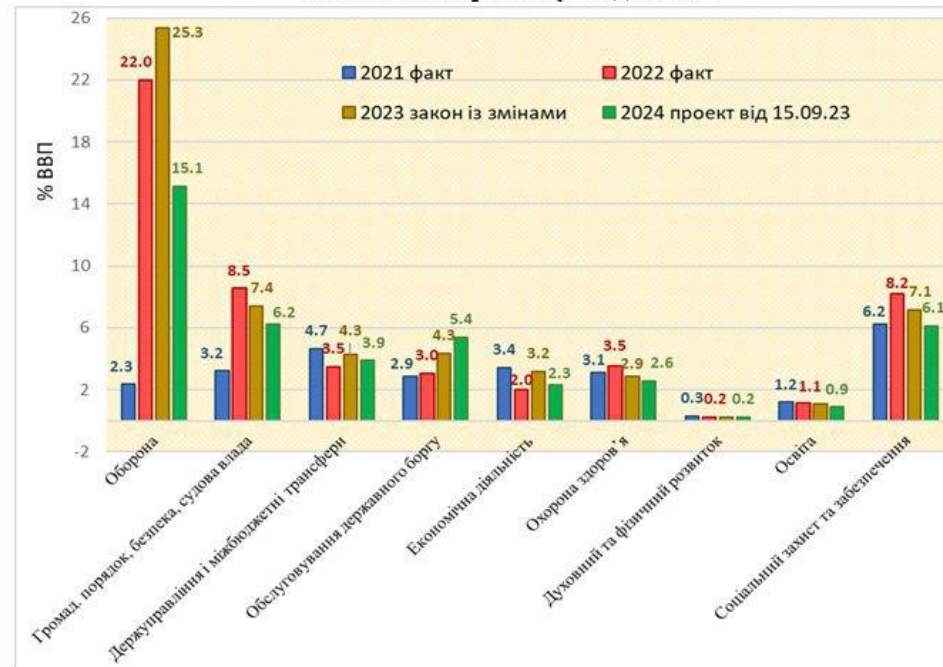
Siły zbrojne – 15,1 % (w 2023
25,3 %

Bezpieczeństwo – 6,2 % (w 2023
7,4 %)

Transfery – 3,9 % (w 2023 –
4,3%)

Obsługa długu publicznego – 5,4
% (2023 – 4,3 %)

Діаграма 1. Видатки Державного бюджету України (фактичні і планові)
в 2021-2024 роках у % до ВВП

Budżet 2024 – Dług Publiczny

- Według szacunków ukraiński dług publiczny przekroczy na koniec grudnia 100 % w relacji do PKB
- W ciągu ostatnich 18 miesięcy relacja długu publicznego wobec PKB Ukrainy wzrosła z 49 do 88 %.
- Największą część długu publicznego stanowi zadłużenie z tytułu pożyczek od organizacji międzynarodowych i rządów (46%)
- Minister Finansów zapowiedział w roku 2024 restrukturyzację zewnętrznego długu Ukrainy
- Potrzeba przeprowadzenia takiej operacji związana jest z faktem niezdolności do obsługi długu wobec organizacji zagranicznych
- Według Ministerstwa Finansów w latach 2024-2030 Ukraina musi zwrócić prawie 1 bilion UAH po obecnym kursie walutowym. Kwota ta w przedwojennym roku 2021 stanowi wielkość budżetu państwa.

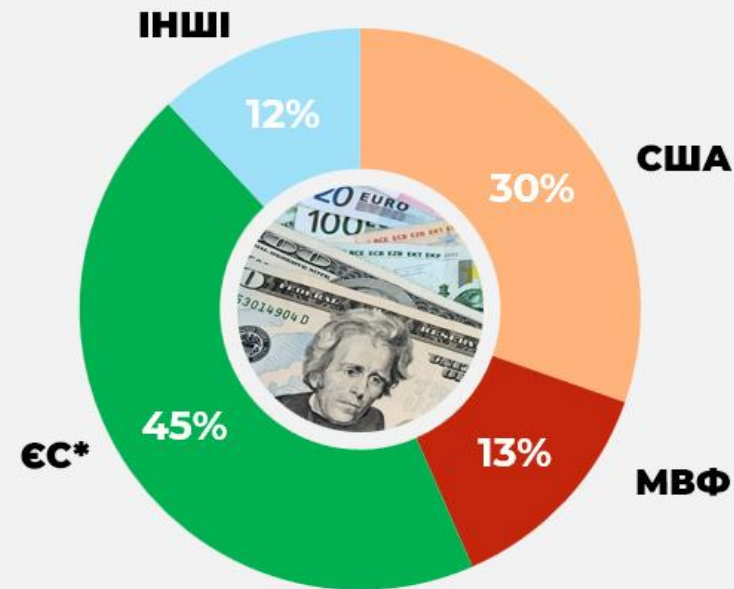
W 2024 roku Ukraina musi pozyskać od partnerów 42,8 mld dolarów

Najważniejsza jest pomoc ze strony USA dlatego, że składa się głównie z dotacji bezzwrotnych

W 2023 roku Ukraina pozyskała od partnerów wg. NBU 32,2 mld usd, z czego 14,3 mld to były dotacje

W przypadku pozostałych środków pomocowych dominują kredyty

ХТО ПОКРИВАТИМЕ ПОТРЕБИ УКРАЇНИ У ЗОВНІШНЬОМУ ФІНАНСУВАННІ?

*-доларовий еквівалент 18 млрд євро, які уряд очікує отримати в межах Ukraine Facility
Дані: очікування Міністерства фінансів, закладені у проєкті бюджету на 2024 рік

Dług publiczny – dynamika

- W ciągu pierwszych 7 miesięcy 2023 roku ukraiński dług publiczny wzrósł o 19,3 %
- Według założeń budżetowych w 2024 roku dług publiczny wzrośnie o 32 %
- Średnie oprocentowania obligacji skarbowych denominowanych w euro/dolarach i pożyczek walutowych założono na poziomie 5,5 %
- <https://minfin.com.ua/invest/articles/gosdolg-ukrainy-skolko-mozhno-budet-zarabotat-na-ovgz-v-2024-godu/>

Prognoza spłat długu publicznego w kolejnych latach

Wielkość dochodów budżetu
Ukrainy – 2024 – 1,3 bln UAH

	mld UAH
2023	811,1
2024	988,3
2025	775,8
2026	599,8
2027	518,8
2028	507

Koszty odbudowy

- Oksana Markarowa – ambasador Ukrainy w Stanach Zjednoczonych szacuje koszty odbudowy na

411 mld dolarów

- <https://twitter.com/i/status/1716834882830414027>

Koszty odbudowy

- Szacunek Kijowskiej Szkoły Ekonomicznej – udokumentowane zniszczenia infrastruktury wg. kosztów odtworzeniowych, stan na 1 wrzesień 2023

150,5 mld do 151,2 mld mld
dolarów

Sytuacja demograficzna Ukrainy

- Z ocen Kijowskiego Instytutu Demografii i Badań Socjologicznych Ukraińskiej Akademii Nauk
 - W pierwszym półroczu 2023 roku o 9 % w porównaniu z rokiem poprzednim zmniejszyła się liczba rodzących się dzieci. Gdyby jednak odnieść to do I półrocza 2021 roku to mamy do czynienia z 28 % spadkiem.
 - Z szacunków wynika, że wskaźnik narodzin spadł do poziomu poniżej 1. Przed wojną Ukraina miała go na poziomie 1,16
 - Prosta zastępowalność pokoleniowa ma miejsce, kiedy przekracza on 2,1
 - <https://tsn.ua/ru/exclusive/pokazatel-rozhdaemosti-v-ukraine-mozhet-stat-samym-nizkim-v-mire-ekspert-obyasnila-prichiny-2417968.html>

Sytuacja demograficzna Ukrainy

- Wg. Elli Libanovej kierującej Instytutem Demografii i Badań Socjologicznych UAN
- Pesymistyczne scenariusze mówią o tym, że w 2033 roku może na Ukrainie mieszkać nawet 23 mln ludzi w porównaniu z szacowaną liczbą 38 mln przez wojną. Optymistyczne zakładają odbudowę potencjału demograficznego do poziomu 35 mln, choć jest zdaniem ten ostatni scenariusz „jest niezwykle optymistyczny”.
- Warunkiem odbudowy potencjału demograficznego jest odzyskanie terenów okupowanych obecnie przez Federację Rosyjską i powrót uchodźców, zarówno z Rosji jak i z państw Unii Europejskiej
- <https://forbes.ua/war-in-ukraine/35-mln-ukraintsiv-u-2033-mu-nadzvichayno-optimistichniy-stsenariy-sotsiologinya-ella-libanova-pro-veliki-problemi-z-demografieyu-v-ukraini-yaki-zarodilisya-shche-do-viyini-shcho-z-tsim-robiti-25092023-16201>

Sytuacja demograficzna Ukrainy

- Na Ukrainę nie wróciło ok. 8 mln ludzi, którzy przebywają poza krajem już powyżej roku
- Z badań ankietowych przeprowadzanych w państwach Unii Europejskiej wynika, że ok. połowa uchodźców deklaruje gotowość powrotu po zakończeniu wojny
- Z szacunkowych danych wynika, że obecnie na Ukrainie mieszka ok. 29 mln ludzi
- Z tej grupy 17 mln to obywatele w wieku poprodukcyjnym
 - Z tego 4,8 mln to dzieci i młodzież do 15 roku życia, zaś
 - 10,7 mln w wieku emerytalnym
- Ukraina jest dziś demograficznie jednym z najstarszych społeczeństw europejskich

Sytuacja demograficzna Ukrainy

- W wyniku wojny i emigracji zmieniła się relacja płci
- O ile przed wojną na 100 kobiet przypadało 86 mężczyzn, to obecnie ta relacja wynosi 100 do 91
- Jednak w grupie wiekowej 15 – 49 lat na 100 kobiet przypada obecnie 110 mężczyzn

Wraz z zakończeniem wojny, demobilizacja służących w siłach zbrojnych i pozostaniem części kobiet na emigracji Ukraina może doświadczyć kolejnej fali odpływu ludności.

Sytuacja demograficzna Ukrainy

- Obecnie na Ukrainie przebywa 12 mln ludzi w wieku produkcyjnym, z których jedynie 9,0 – 9,5 mln ma pracę
- Sytuację komplikuje wewnętrzna migracja. Szacuje się, że ze wschodu kraju na zachód od momentu wybuchu wojny przemieściło się ok. 6 mln osób
- Kraj będzie się w przyszłości rozwijał wokół 6 głównych aglomeracji – Kijowa, Lwowa, Odessy, Dnipra, Charkowa i Doniecka a pozostałe obszary będą podlegać pustoszeniu

Wnioski

- Jeżeli nastąpi splot niekorzystnych okoliczności w postaci:
 - a) Przedłużającej się wojny
 - b) Utrzymaniu obecnych trendów w zakresie polityki budżetowej i sytuacji gospodarczej
 - c) Zmniejszaniu liczby uchodźców deklarujących powrót

To wówczas –

1. Ukraina nie będzie miała środków na spłatę zaciągniętego długu
2. Ukraina nie będzie w stanie generować strumieni finansowych umożliwiających odbudowę i powrót do PKB sprzed wojny w perspektywie 2033 roku
3. Stanie się państwem zamieszkałym przez 23 – 25 mln ludzi, głównie w wieku poprodukcyjnym